

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/87/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120210928
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8120210928.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členov senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Ingrid Kalinákovej, v právnej veci starostlivosti súdu o mal. A. B., nar. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpený opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, pochádzajúci z matky C. D. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom F., G. XXX/XX, právne zastúpenej Mgr. Petrom Troščákom., advokátom so sídlom v Prešove, Hlavná 50, a z otca C. H. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. I. G., F. XXX/XX, právne zastúpeného JUDr. Beátou Topolčaniovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Vojenská 3, v konaní o zmenu úpravy styku a o zvýšenie a zníženie výživného, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 29P/211/2020-800 zo dňa 12.5.2022, takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku I. s výnimkou úpravy prevzatia a odovzdania dieťaťa, II., IV.
- II. Mení rozsudok vo výroku I. v časti úpravy prevzatia a odovzdania dieťaťa tak, že otec je oprávnený mal. A. prevziať v mieste bydliska matky a povinný ho matke po ukončení styku odovzdať v mieste bydliska matky.
- III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Navrhovateľ sa podaným návrhom domáhal zmeny súdnej úpravy týkajúcej sa styku s mal. A..

Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. mení rozsudok Okresného súdu Košice I. č. k. 21P/117/2018-296 zo dňa 13.06.2019 vo výroku V., IX., X. o úprave styku tak, že:

otec je oprávnený stretávať sa s mal. A. takto:

počas bežného roka:

- každý párný týždeň od piatka od 17:00 hod. do nedele do 18:00 hod.,
- každý nepárny týždeň v piatok od 09:00 hod. do 19:00 hod.,
- po začatí povinnej školskej dochádzky dieťaťa každý nepárny týždeň v piatok od 15:00 hod. do 19:00 hod.

úprava styku otca s maloletým počas prázdnin a sviatkov:

otec je oprávnený stretávať sa s maloletým počas letných prázdnin v mesiaci júl druhý nepárny týždeň v čase od pondelka od 09:00 hod. do nedele do 18:00 hod. a druhý nepárny týždeň v mesiaci august v čase od pondelka od 09:00 hod. do nedele do 18:00 hod.,

dieťa matka otcovi odovzdá a tiež ho späť od otca prevezme pred bydliskom otca,

počas vianočných sviatkov páry rok od 25.12. od 09:00 hod. do 27.12. do 18:00 hod., nepárny rok od 24.12. od 09:00 hod. do 26.12. do 18:00 hod.

prevzatie a odovzdanie dieťaťa prebehne pred miestom bydliska otca,

úprava styku počas prázdnin a sviatkov vylučuje použitie úpravy styku počas bežného roka,

II. rodičia sú povinní navzájom sa informovať najneskôr do 24 hodín pred určenou úpravou styku formou sms správy ak došlo k obzvlášť závažným okolnostiam na strane otca - oprávneného rodiča, matky - povinného rodiča alebo maloletého, pre ktorý sa styk nebude môcť uskutočniť,

III. v prevyšujúcej časti návrh otca zamietajú,

IV. návrh matky zamietajú,

V. žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.“

Proti rozsudku podal odvolanie otec, s výnimkou výroku III. Navrhol rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/, g/ CSP) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že odvolanie matky je sčasti dôvodné.

Z obsahu preskúmaného spisu je zrejmé, že manželstvo rodičov mal. A. bolo rozvedené, súd upravil výkon rodičovských práv a povinností na čas po rozvedení manželstva. Ich vzájomná komunikácia je vysoko konfliktná, v dôsledku čoho súd rodičom v konaní uložil výchovné opatrenie a to povinnosť podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu za účelom jej zlepšenia. Zo správ o priebehu výchovného opatrenia vyplynulo, že síce došlo k zlepšeniu komunikácie medzi rodičmi, avšak o oboch rodičoch existujú názorové a postojoyé diferenciacie ohľadom zdravotnej starostlivosti, výchovy, ktoré sú stabilného charakteru, nie je predpoklad, že rodičia dospejú k dohode bez vstupu autority.

S odstupom času od poslednej súdnej úpravy možno konštatovať zmenu skutkového stavu v tom zmysle, že matka sa odsťahovala s maloletým do obce F., J. I., t.j. miesta, ktoré je vzdialené od pôvodného bydliska maloletého 50 km.. V danom prípade nie je možné uzavrieť, že k takému kroku došlo bez súhlasu otca, keďže matka k tomuto kroku pristúpila ako k riešeniu bytovej situácie po rozvedení manželstva. To, že otec akceptoval zmenu bydliska maloletého, je možné vyvodiť z toho, že sa neobrátil na súd so žiadosťou o rozhodnutie v prípade nesúhlasu rodičov a taktiež z jeho návrhu na začatie konania vyplýva, že cesty za mal. A. absolvuje rád a s láskou.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

Podľa § 26 zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

Podľa názoru odvolacieho súdu od poslednej súdnej úpravy došlo k zmene pomerov, ktorá súvisí s plynutím času a z ktorej vyvstáva potreba upraviť styk tak, aby zodpovedal súčasným potrebám dieťaťa a časovým možnostiam otca. Odvolací súd má za to, že súd vo svojom rozhodnutí o styku týmto požiadavkám vyhovel. Súčasná úprava styku zodpovedá lepšie zohľadňuje pracovné povinnosti otca, ktorý mal problém s realizáciou styku v pondelky podľa pôvodnej súdnej úpravy. V tomto smere súd považuje námietku matky, že otec nevyužíval bezdôvodne styk v pondelok za nedôvodnú, keďže nemožnosť realizácie styku otca v predmetný deň z pracovných dôvodov bola jedným z dôvodov pre iniciovanie zmeny rozhodnutia zo strany otca. Rozhodnutie taktiež reflektuje do budúcnosti nástup maloletého do školy a plnenie jeho školskej dochádzky.

Matka v odvolaní poukazuje na rôzne incidenty počas styku otca v priebehu pandémie COVID 19. Odvolací súd reflektuje závery správy z výchovného opatrenia, z ktorých vyplynulo, že rodičia majú diametrálne odlišnú predstavu o napĺňaní výchovných a zdravotných potrieb maloletého. Obdobie pandémie bolo náročné na dodržiavanie hygienických a iných opatrení a obmedzení a rozdielnosť predstáv oboch rodičov sa v tom čase ešte zväčšovala. Pandémia bola dočasná, prechodná mimoriadna situácia, ktorá v čase rozhodovania súdu už neexistovala, a preto matkine námietky v tejto súvislosti nie sú pre posúdenie správnosti záveru súdu relevantné.

Matka vo svojom odvolaní taktiež poukazuje na situácie, kedy podľa jej názoru otec nedodržiava režim maloletého, ktorý je alergik a s tým spojené obmedzenia a tým vystavuje dieťa ohrozeniu na zdraví. Matka na jednej strane poukazuje na nekompetentnosť otca a jeho nespôsobilosť postarať sa o syna v čase styku, na druhej strane deklaruje, že mu nebráni stretávať sa s ním a tým realizovať jeho rodičovské práva. Odvolací súd poukazuje na to, že obaja rodičia sú v rovnakom rozsahu nositeľmi rodičovských práv a povinností a z toho vyplývajúcej zodpovednosti za maloleté dieťa. Otec nepochybne disponuje kompetenciami a zručnosťami v dostatočnom rozsahu, aby zabezpečil dieťaťu starostlivosť na požadovanej úrovni. Výhrady matky sú skôr prejavom pozíčného boja s otcom a nie záujem maloletého. Nikto, ani otec nie je dokonalý rodič a samozrejme počas styku dochádza k rôznym situáciám, ktoré nie sú ideálne ani učebnicové, mal. A. je vo veku, kedy prekonáva časté detské choroby, je hravý. To, že sa po styku s otcom vracia chorý, vyspaný, zašpinený, nie je možné pričítať za vinu otcovi počas styku. Na tomto mieste je však potrebné otcovi vytknúť jeho nekonštruktívny postoj, kedy ignoruje dotazy matky a neposkytuje jej vysvetlenia rôznych incidentov, čím sa takto zbytočne spolupodieľa na konflikte, ktorý medzi rodičmi existuje.

Matka namieta úpravu preberania a odovzdávania maloletého v mieste bydliska otca. Súd úpravu miesta preberania a odovzdávania odôvodnil tým, že je to matka, kto zmenil bydlisko maloletého do miesta, ktoré je vzdialené z miesta jeho pôvodného bydliska. Ako už bolo uvedené, matka zmenila bydlisko v súvislosti s rozvodom manželstva oboch rodičov a odsťahovaním sa do J. F., kde bývajú jej rodičia, čím riešila bytovú otázku. Aj otec sa odsťahoval a v súčasnosti býva v J. F. K. G.. Na rozdiel od názoru matky, odvolací súd konštatuje, že existujú situácie, kedy je spravodlivé, aby rodič, ktorý zavini premiestnenie dieťaťa do miesta vzdialeného od pôvodného bydliska sám znášal náklady na cestovanie do miesta výkonu styku dieťaťa s druhým rodičom (viď napr. bod 22 uznesenia Ústavného súdu Českej republiky sp.zn. I.ÚS 955/15 zo dňa 14.03. 2017, alebo rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp.zn. 24CoP 59/2022 a iné). V danom prípade však nie je možné mať za to, že matka, ktorá presťahovala dieťa do bydliska vzdialeného od pôvodného bydliska tak urobila svojvoľne a bezdôvodne. Preto odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie nevzhladol dôvod, pre ktorý by mala byť matka zaťažená povinnosťou odovzdať a prevziať dieťa v mieste bydliska otca. Aj samotný otec vo svojom návrhu uvádza, že cestuje pre mal. A.

ochotne a rád. Preto odvolací súd v tejto časti zmenil napadnuté rozhodnutie a ako miesto odovzdávania a preberania dieťaťa určil bydlisko matky. V tejto súvislosti odvolací súd apeluje na oboch rodičov, aby k odovzdávaniu a preberaniu pristupovali ako zrelí rodičia, s láskou a porozumením, zdržali sa konania akým je hádka, natáčanie, a pod., ktoré v takejto zraniteľnej situácii, akým je prechod od jedného rodiča ku druhému, je pre dieťa veľmi traumatizujúce.

Napadnutým rozsudkom súd zamietol návrh matky na zvýšenie výživného s poukazom na to, že na strane mal. od času poslednej úpravy nezistil takú zmenu pomerov, ktorá by zvýšenie výživného odôvodňovala. Poukázal na to, že otcovi pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť. Otcov príjem z podnikania predstavuje priemerne 1.750 Eur. Súdom určené výživné vo výške predstavuje 11,5% jeho čistého príjmu. Oprávnené výdavky maloletého sa od času poslednej súdnej úpravy nezvýšili. Na strane rodičov maloletého došlo k zmene pomerov na strane otca spočívajúcej v pribudnutí ďalšej vyživovacej povinnosti. Na strane matky k zmene pomerov nedošlo. Matka v odvolaní namieta, že ustálenej súdnej praxi zodpovedá určenie výživného vo výške 20-30% čistého príjmu povinného rodiča. Odvolací súd zdôrazňuje, že určenie výšky vyživovacej povinnosti je individuálne v každom jednotlivom prípade na základe dôsledne zisteného skutočného stavu a zohľadnenia všetkých zákonných kritérií pre jeho určenie. Nie je možné paušalizovať výšku výživného. Je potrebné v každom prejednávanom prípade ustáliť výšku čistého príjmu povinného rodiča, či už ide o príjem, ktorý reálne dosahuje, alebo príjem, ktorý vychádza z jeho možností a schopností, existenciu jeho ďalších vyživovacích povinností zohľadniť odôvodnené potreby maloletého dieťaťa a mieru výkonu osobnej starostlivosti rodičov, ktorú je potrebné považovať za formu plnenia výživného a zohľadniť aj ostatné zákonné kritériá. V prejednávanom prípade má odvolací súd za to, že záver súdu o zamietnutí návrhu na zvýšenie výživného je správny. Výživné, ktoré predstavuje 11,5 % čistého príjmu otca je vzhľadom na vek, počet vyživovacích povinností otca a mieru jeho osobnej starostlivosti primerané a zodpovedajúce zákonným kritériám. Odvolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti pre účely zjednotenia rozhodovacej činnosti súdov pomerne dlhodobo porovnáva súdom určenú výšku výživného s materiálom Ministerstva spravodlivosti ČR z roku 2010 pod názvom „Doporučená výchozí rozmezí pro stanovení výše výživného za účelem sjednocení rozhodovací praxe soudů v otázkách výživného na nezaopatřené děti“ (<https://justice.cz/web/msp?clanek=opatrovnicka-agenda>), a to vzhľadom na podobnosť právneho prostredia. Tzv. tabuľkové výživné nezbavuje súd povinnosti ustáliť výšku výživného podľa zákonných kritérií, slúži na porovnanie, či nevybočuje z rámcov výživného, ktoré je spravidla určované v iných prípadoch. V zmysle tohto tabuľkového výživného sa vypočítava výživné z čistého príjmu rodiča, ktorý je zároveň kvantifikačným vyjadrením jeho možností, schopností a majetkových pomerov. Jednotlivé vekové kategórie mal. detí pritom dostatočne zohľadňujú fyzický vývin dieťaťa aj prechod v rámci stupňov školskej dochádzky. Materiál je doporučený na prípady maximálne troch vyživovacích povinností povinných rodičov, je preto použiteľný na preskúmaný prípad. V prejednávanom prípade doporučená výška výživného pre kategóriu detí od 0 -rokov predstavuje 11 – 15% čistého príjmu otca. Súdom určené výživné 11,5% príjmu otca zohľadniac mieru jeho osobnej starostlivosti v rozsahu 86 dní v roku, počas ktorých znáša výdavky na dieťa predovšetkým na stravné, hygienické potreby, či jeho voľnočasové aktivity zodpovedá zákonným kritériám a je spravodlivé.

Zhrnúc vyššie uvedené, odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok v časti úpravy miesta preberania a odovzdávania maloletého pri styku s otcom postupom podľa § 388 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP, a to spôsobom vyplývajúcim z výrokovkej časti tohto rozsudku, v ostatných napadnutých častiach potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

Keďže odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, rozhodol aj o trovách prvoinštančného i odvolacieho konania. V danom prípade nie sú známe žiadne dôvody, pre ktoré by malo byť rozhodnuté inak ako spôsobom vyplývajúcim z § 52 CMP, a preto odvolací súd rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov prvoinštančného ani odvolacieho konania.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).